

VPTZ

Vrijwilligers Palliatieve
Terminale Zorg
Zuidoost Friesland

Hospice Smelnehaven

Jaarverslag 2013

Jaarverslag over 2013 van de Stichting Vrijwilligers Palliatieve Terminale Zorg Zuidoost Friesland.

Inhoudsopgave

Inleidend gedicht

I	Voorwoord	2
II	Activiteiten 2013	3
III	Het bestuur	7
IV	Cijfers en feiten	9
V	Verkorte Jaarrekening	10

Aandacht is trouw.
Ze blijft komen.
Ze houdt de lange duur vol.
Ze komt ook in moeilijke tijden.

Aandacht is aanwezigheid.
Ze kent de waarde van er zijn.
Ze weet stil te zijn.
Ze is eenvoudig.

Aandacht heelt onze wonden.
Aandacht versterkt onze innerlijke kracht.
Aandacht scheidt gemeenschap.
Gelukkig de mens die aandacht
Schenkt en die aandacht ontvangt.

Marinus van den Berg

I Voorwoord

Met dit jaarverslag brengen we u graag op de hoogte van de gang van zaken bij VPTZ Zuidoost Friesland in 2013.

Onze plannen om door interne verbouwing van aanwezige ruimtes op de eerste verdieping (kantoor en vergaderzaal) het aantal gastenkamers in het Hospice uit te breiden, ontstaan in 2011 en geconcretiseerd in de aanvraag van een omgevingsvergunning medio 2012, konden in 2013 worden gerealiseerd. In augustus werd de omgevingsvergunning verkregen en de ook in 2012 gestarte fondsenwerving verliep succesvol. Door royale toezeggingen van subsidies en giften van diverse instanties, fondsen en andere gulle gevers waren voldoende middelen beschikbaar om te kunnen starten.

Direct na binnenkomst van de vergunning werd met de bouwactiviteiten begonnen en eind december kon de eerste gast in één van de nieuwe gastenkamers worden ontvangen.

Daarnaast konden de wenselijke aanpassing van de huiskamer, de uitbreiding van de keuken en de inrichting van de nieuwe ruimtes worden gerealiseerd. De definitieve afwerking (o.a. zonwering en nieuw overdekt tuinterras) zal in 2014 plaatsvinden.

In overleg met de vrijwilligers zijn afspraken gemaakt m.b.t. de invulling van diensten bij een hoge bezetting van het Hospice. We zijn uiteraard heel blij met deze ontwikkeling en danken alle goede gevers die dit financieel mogelijk hebben gemaakt voor hun gulle bijdrages.

Als gevolg van de bouwactiviteiten konden gedurende een periode van ca 10 weken geen gasten in het Hospice worden ontvangen wat resulteerde in een lager aantal gasten in 2013 (27) t.o.v. 2012 (30). Daarnaast was de gemiddelde verblijftijd in 2013 (24 dagen) ruim korter dan in 2012 (36 dagen) en 2011 (37 dagen). De bezetting was daardoor in 2013 (44%) lager dan in 2012 (73%) en 2011 (79%). Voor de kortere verblijftijd, die ook bij andere hospices aan de hand blijkt, kan vooralsnog geen verklaring worden gevonden.

Buiten de verbouwingsperiode konden alle aanmeldingen voor verblijf worden gehonoreerd en was er dus i.t.t. voorgaande jaren geen sprake van een wachtlijst

Het aantal thuisinzetten daalde in 2013 (37) t.o.v. 2012 (43), waarvan 8 in een intramurale omgeving. Het aantal hulpuren per inzet (41) lag op hetzelfde niveau, waardoor het totaal aantal door vrijwilligers in de thuissituatie bestede uren in 2013 (ruim 1500 uren) daalde t.o.v. 2012 (ca 1700 uren).

Het aantal van ca. 90 (zorg)vrijwilligers bleef nagenoeg hetzelfde. We zijn zeer verheugd dat zich steeds voldoende vrijwilligers beschikbaar stellen om ons, door betrokkenen en hun naasten zeer gewaardeerde werk: *“Er Zijn” voor mensen in hun laatste levensfase*, mogelijk te maken. Zij verdienen daarvoor grote waardering en respect.

Wij danken allen die in het afgelopen jaar het werk van onze stichting mogelijk hebben gemaakt en daaraan hun steentje, in welke vorm dan ook, hebben bijgedragen.

Namens het bestuur,

Roelof H. Hamster,
Voorzitter

Drachten, mei 2014

II Activiteiten 2013

II.1 Overzicht van het aantal vrijwilligers per 31 december 2013.

Hierbij maken we onderscheid in zorgvrijwilligers en ondersteunende vrijwilligers. Totaal waren er 90 zorgvrijwilligers, onder te verdelen in:

- alleen thuis : 30
- alleen hospice : 49
- in beide : 11

Facilitaire ondersteuning werd geboden door een kookgroepje, zes tuinmannen, vier huismeesters en een ICT-er.

We hebben afscheid genomen van zeven zorgvrijwilligers, terwijl we 9 nieuwe zorgvrijwilligers hebben mogen verwelkomen.

Er meldde zich een nieuwe huismeester aan en een tuinman is gestopt.

II.2 Deskundigheidsbevordering.

Introductietraining Aspirant Vrijwilligers

De Introductietraining is verplicht voor alle aspirant-vrijwilligers die starten bij VPTZ. De training wordt gegeven in combinatie met de collega's in Heerenveen.

De volgende thema's zijn aan bod gekomen:

- Kennismaken met elkaar en met VPTZ/Hospice
- Communicatie
- Verlies, dood en rouw
- Spiritualiteit
- Een 'goede' dood

Basismodules Landelijk Steunpunt VPTZ.

Primair doel van VPTZ ZOF is aan een ieder in de laatste levensfase en diens naasten- daar waar nodig en gewenst- tijd, aandacht en ondersteuning te bieden door goed opgeleide vrijwilligers. De kwaliteit van zorg die wordt geboden aan onze cliënten/gasten is een permanent punt van aandacht. Investeren in kennis en kunde van de vele vrijwilligers en

Inrit Hospice Smelnehaven

andere direct betrokkenen is daarom van groot belang. Ook de uitwisseling van ideeën en ervaringen wordt zoveel mogelijk gestimuleerd.

In dit kader hebben 12 vrijwilligers vervolgotrainingen gevolgd, georganiseerd door het Landelijk Steunpunt VPTZ.

Drie vrijwilligers hebben de tweedaagse basismodule *Afstemmen op de ander* gevolgd.

Om "Er te zijn" voor de ander is het nodig om aan te sluiten bij en af te stemmen op

de ander. Communicatie is het middel daartoe. De training biedt kennis en vaardigheden om die afstemming zo goed mogelijk te doen. Er wordt zichtbaar gemaakt hoe gedrag ander gedrag kan oproepen en welke keuzes in gedrag mogelijk zijn.

Drie vrijwilligers hebben de tweedaagse basismodule *Balans en verlies* gevolgd. Bij de module Balans in verlies gaat het over hoe mensen zich verhouden tot verlies en rouw. De vrijwilliger ziet het verlies bij de ander, maar ervaart mogelijk zelf ook herkenning van oud verlies. Verlies kan kwetsbaar maken. Aan de hand van theorieën richt de aandacht zich op het zelfbeeld van de cursist in relatie tot rouw en verlies.

Zes vrijwilligers hebben de tweedaagse basismodule *Waardevolle nabijheid* gevolgd. De ander nabij kunnen zijn vraagt van de vrijwilliger bewustwording van de eigen beleving van afstand en nabijheid, grenzen en mogelijkheden en normen en waarden in relatie met de ander. De training gaat over het ontwikkelen van sensitiviteit in contact met de ander.

Tweedaagse training Besturen met beleid voor bestuursleden.

Het besturen van een vrijwilligersorganisatie, en zeker in de palliatieve terminale zorg, stelt specifieke eisen aan bestuursleden. Het landelijk beleid op het gebied van zorg is sterk aan het verschuiven van nationaal naar regionaal. Wat betekent dit voor de eigen organisatie? Hoe bouw je aan eigen identiteit en imago teneinde een goede breinpositie bij lokale besluitvormers te krijgen? De training stelt bestuurders in staat kennis te maken met het beleid en de activiteiten van VPTZ en de eigen organisatie nieuwe impulsen te geven en adequaat beleid te ontwikkelen dat toegespitst is op de behoeften van een vrijwilligersorganisatie in de palliatieve terminale zorg.

Voor vrijwilligers werden de volgende thema-avonden georganiseerd.

Imaginatie bij het werken met mensen met kanker of andere chronische ziekten.

Deze thema-avond was bedoeld voor hulpverleners die met zieke mensen en/of hun naasten werken.

Mindfulness

Doel was de aandacht voor lichamelijke gewaarwordingen gedachten en emoties te vergroten. Omgang met stress en compassie voor jezelf en de ander.

Creatieve middag voor VPTZ thuisvrijwilligers

Thuisvrijwilligers komen elkaar niet tegen op de “werkvloer”, d.w.z. bij cliënten thuis. De creatieve middag biedt een gezellig ontspannen samenzijn en uitwisseling van ervaringen en ideeën.

Pijn en pijnbestrijding: Alle symptomen rond palliatieve zorg.

Doel: herkenning door vrijwilligers van pijn en symptomen rond palliatieve zorg.

Inzicht in welke mogelijkheden er rond pijnbestrijding bestaan.

Instructie brandveiligheid.

Bij optimale zorg voor de cliënt hoort ook kennis en inzicht over hoe om te gaan met calamiteiten als brand en brandgevaar.

II.3 Informele bijeenkomsten vrijwilligers

In het voorjaar heeft oud vrijwilliger de heer Willem Wilstra een presentatie gegeven over zijn zeemansleven.

Het jaarlijkse zomeruitje ging naar de Koppenjan in Jubbega, waar oud Hollandse spellen werden gedaan en onder het genot van een hapje en een drankje gezellig werd bij gekletst.

In mei kwam de heer Cees Smit, vergezeld van zijn blindengeleidehond, naar het Tuinhuis. Cees Smit heeft een mooi boek geschreven, waarin een ontroerend liefdesverhaal centraal staat. Met dat thema als vertrekpunt heeft hij al vertellend duidelijk gemaakt wat een hospice is, waarvoor het staat en wat het belang ervan is. Na afloop van zijn verhaal werd een groot aantal

boeken beschikbaar gesteld voor de vrijwilligers. De publicatie van het boek werd mede mogelijk gemaakt door een gift van een uitvaartonderneming.

De traditionele eindejaarsbijeenkomst heeft in januari 2014 als nieuwjaarsbijeenkomst plaatsgevonden. De informele bijeenkomsten, die naast ontspanning gelegenheid bieden tot versterking van de onderlinge contacten, werden door de aanwezige vrijwilligers erg op prijs gesteld.

II.4 Contacten met andere partijen

Netwerk palliatieve zorg Zuidoost Friesland.

Het Netwerk Palliatieve Zorg Zuidoost Friesland is een samenwerkingsverband van verschillende zorgverleners in de regio. Stichting Vrijwilligers Palliatieve Terminale Zorg Zuidoost Friesland participeert ook in dit netwerk. De missie van het netwerk is het verbeteren van de kwaliteit van zorg voor de palliatieve cliënt, zowel op organisatorisch, professioneel als relationeel vlak. Dit wordt bevorderd door het optimaliseren van de samenwerking m.b.t. palliatieve zorg in ons werkgebied: de gemeenten Achtkarspelen en een deel van Tytsjerksteradiel, Smallingerland, Opsterland en Ooststellingwerf.

Cafe Doodgewoon

Vanuit het Netwerk Palliatieve Zorg vindt ook de organisatie plaats van “Café Doodgewoon”. Jaarlijks vindt een aantal bijeenkomsten plaats voor iedereen die zich betrokken voelt bij thema's rond leven en sterven. Dit jaar vonden de zes bijeenkomsten voor het eerst in ons nieuwe Tuinhuis plaats, waar we gemiddeld circa 30 belangstellenden mochten verwelkomen.

Overleg met Friese coördinatoren.

Evenals in vorige jaren, hadden de coördinatoren van VPTZ Zuidoost Friesland contacten met collega's van andere Friese VPTZ-organisaties, waarbij ervaringen en ideeën werden uitgewisseld.

Overleg met Friese voorzitters.

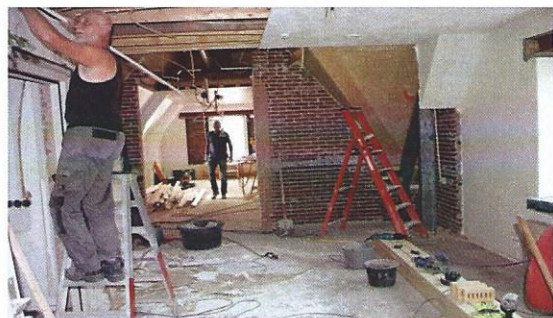
Ook dit jaar was er twee keer, voorafgaand aan de landelijke VPTZ-ledenvergadering, een overleg van de voorzitters van de Friese VPTZ-organisaties. De vergaderstukken van de Ledenraadvergadering werden daarbij besproken en het door onze vertegenwoordiger van de regio Friesland in te nemen standpunt werd bepaald. Daarnaast vond wederzijdse informatie uitwisseling plaats.

Regionale bijeenkomsten VPTZ.

De coördinatoren en een aantal bestuursleden bezochten de twee door de landelijke vereniging VPTZ georganiseerde bijeenkomsten in de Regio Noord. De plannen van het Kabinet voor wijziging in het zorglandschap en de relevantie daarvan voor onze activiteiten, kwamen daar uitgebreid aan de orde.

II.5 Uitbreiding gastenverblijven van 4 naar 6.

In 2012 werd begonnen met het maken van plannen om door een interne verbouwing het aantal gastenkamers met twee uit te breiden. De reden hiervoor was, dat in toenemende mate aanvragen niet gehonoreerd konden worden wegens onvoldoende gastenverblijven. Na een periode van voorbereiding werd medio augustus met een aantal vrijwilligers begonnen

om een aantal vertrekken in het Hospice te ontruimen voor de aanstaande verbouwing. Op 19 augustus zijn de bouwbedrijven Talsma (voor het bouwkundige werk) en Heijmans (voor het installatiewerk) gestart met hun werkzaamheden voor de geplande 8 à 9 weken. In de voorbereiding werd de bouwplanning onderverdeeld in 5 fasen, waarbij het mogelijk was om in elke fase nog gasten in het Hospice te kunnen blijven ontvangen. Bij de start van de werkzaamheden waren er geen gasten, zodat de bouwplanning al direct bijgesteld kon worden.

De eerste week is de aannemer dan ook gestart met werkzaamheden die veel geluidsoverlast veroorzaken.

Alle nieuwe deur- en kozijnopeningen in de muren zijn ingezaagd en het puin is afgevoerd, wat letterlijk nogal wat stof in het hele pand deed opwaaien.

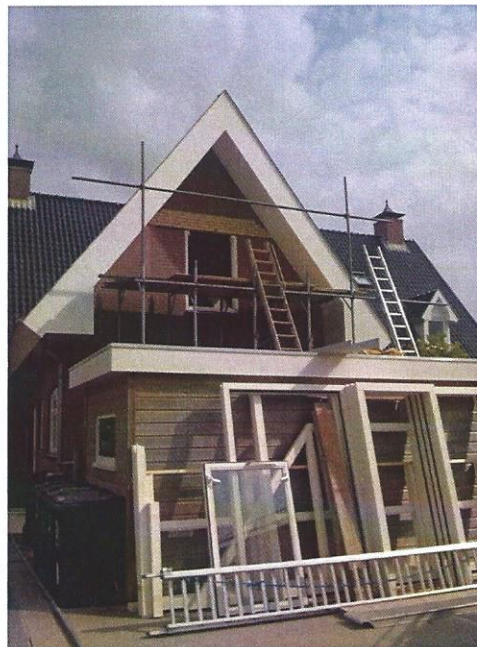
Begin september is gestart met het plaatsen van de elementen voor de nieuwe houten binnenwanden en kozijnen en het aanpassen van de installaties. De planning was om de aanpassing van de huiskamer en de gang naar kamer 1 eerst te realiseren, zodat de begane grond direct weer kon functioneren zonder al te veel hinder van de verbouw te ondervinden.

Gelijktijdig werden de wanden van het nieuwe kantoor op de 1^e verdieping aangepast en afgewerkt, waardoor de coördinatoren voor eind september hun nieuwe kantoorruimte konden inrichten.

In week 4 van de bouwplanning is men ook gestart met het plaatsen van de wanden van de nieuwe gastenkamers 5 en 6. De werkzaamheden voor deze nieuwe kamers werden zoveel mogelijk d.m.v. een toegang op de verdieping aan de achterzijde uitgevoerd, met als gevolg minder overlast voor de overige vertrekken.

Nieuwe gastenkamer

In de laatste fase werd de serre gerealiseerd en werd de doorbraak vanuit de bestaande keuken gemaakt. Door de installatie van een nieuwe bedlift kan de bovenverdieping van het Hospice nu ook optimaal gebruikt worden.

II.6 Nieuwe website

Niet alleen het Hospice, de fysieke wereld, onderging een verandering, ook het digitale visitekaartje, onze website, heeft een nieuw gezicht gekregen. We denken hiermee een gebruikersvriendelijke website te hebben gerealiseerd, waardoor onze informatie voor meer mensen toegankelijker is geworden. Op de website vinden geïnteresseerden alle relevante informatie over onze dienstverlening en wat wij voor onze gasten en hun familie kunnen betekenen.

III Het bestuur

In 2013 is het bestuur wederom regelmatig bijeengewoest in zes vergaderingen. De vergaderingen hebben met name in het teken gestaan van de voortgangsbesprekingen over de uitbreiding van het Hospice.

In memoriam Branda de Jong.

Op 15 augustus bereikte ons het droevige bericht, dat ons gewaardeerde bestuurslid Branda de Jong na een korte ziekte toch nog onverwacht was overleden. Branda trad toe tot ons bestuur op 1 april 2009 in de functie van secretaris. Ze ging in de periode vlak voor de opening van het Hospice direct volop aan de slag met het regelen/coördineren van de inrichting van het Hospice en de tuin daaromheen. Daarnaast besteedde ze binnen het bestuur speciaal aandacht aan personeelsbeheer (werkoverleg en functioneringsgesprekken), vrijwilligers, huismeesters en tuinmannen en was ze onze klachtenfunctionaris (in deze laatste taak heeft ze gelukkig nooit actief hoeven te zijn!). Begin 2012 gaf ze aan de taak als secretaris niet te willen voortzetten, maar de overige taken graag te willen blijven vervullen. Aldus geschiedde en Henny de Jong trad toe tot het bestuur en nam het secretariaat van haar over. In mei gaf ze, na eind 2012 getroffen te zijn door een ernstige ziekte, in een gesprek aan nog graag betrokken te willen blijven bij VPTZ, omdat ze hoopte nog weer iets voor de organisatie te kunnen betekenen na verder herstel en ondanks haar handicaps. Ze was een zeer betrokken bestuurslid met grote inzet, zorgzaam en met aandacht voor mensen. Ze zal in onze herinnering blijven.

Verder nieuws vanuit het bestuur:

Uitgetreden uit het bestuur:

- Henny de Jong-Berga, vanwege drukke activiteiten elders.
- Branda de Jong, wegens overlijden
- Ietsje Hofstra-de Jager

Toegetreden tot het bestuur:

- Froukje Woudwijk-Kuiper, als opvolgster van Ietsje Hofstra (PR en communicatie).
- Lies Sietzema-Joustra, als opvolgster van Branda de Jong (personele zaken).
- Bert de Ruiters (oud-predikant in Drachten), als opvolgster van Corrie Pronk (die vanwege gezondheid vroegtijdig moest stoppen).
- Roelof Oeben, als opvolger van mevrouw Henny de Jong-Berga (secretariaat).

Het bestuur bestond per eind december 2013 uit de volgende leden:

Roelof Hamster, voorzitter
Roelof Oeben, secretaris
Poppe Douma, penningmeester
Lies Sietzema-Joustra
Bert de Ruiters
Anne Smit
Froukje Woudwijk-Kuiper

Het bestuur van de Stichting Hospice Smelnehaven, de stichting die het pand aan Het Zuid 20 in eigendom heeft en tegen een kostendekkende huur beschikbaar stelt, bestond uit dezelfde leden.

Het bestuur van de Stichting Vrienden van VPTZ Zuidoost Friesland bestaat uit Roelof Hamster, voorzitter, Roelof Oeben, secretaris en Poppe Douma, penningmeester.

Vernieuwing aan de achterzijde

	2013						2012					
	thuis		hospice		totaal		thuis		hospice		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
gasten/ inzetten *1	37		27		64		43		30		73	
Hulpuren	1.532		6.123		7.655		1.707		9.280		10.987	
Ligdagen (totaal)			640						1067			
Ligdagen (gemiddeld)			24						36			
Bed bezetting				44						73		
hulpuren per gast/inzet	41		227		120		40		309		151	
hulpuren per vrijwilliger	41		111		85		43		160		125	
ingezette vrijwilligers	37		55		90		40		58		88	

Verwijzers

Huisarts	2	5	3	11	5	8	4	9	2	7	6	8
Thuiszorg	21	57	4	15	25	39	27	63	4	13	31	42
Gast/mantelzorg/familie	5	14	9	33	14	22	3	7	9	30	12	16
Ziekenhuis	0	0	11	41	11	17	0	0	15	50	15	21
AWBZ instelling	8	22	0	0	8	13	7	16	0	0	7	10
overig	1	3	0	0	1	2	2	5	0	0	2	3

Gasten afkomstig uit gemeente

Smallingerland	13	35	11	41	24	38	11	26	16	53	27	37
Opsterland	5	14	4	15	9	14	8	19	5	17	13	18
Achtkarspelen	7	19	2	7	9	14	4	9	1	3	5	7
Tytsjerkstradiel	10	27	3	11	13	20	18	42	2	7	20	27
Ooststellingwerf	1	3	4	15	5	8	2	5	1	3	3	4
Overig	1	3	3	11	4	6	0	0	5	17	5	7

leeftijd

0-30	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
31-50	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
51-70	6	16	7	26	13	20	10	23	10	33	20	27
71-80	11	30	6	22	17	27	9	21	9	30	18	25
81 en ouder	20	54	14	52	34	53	24	56	11	37	35	48
gemiddelde leeftijd	79		78		79		79		75		77	

geslacht

vrouw	23	62	16	59	39	61	21	49	12	40	33	45
man	14	38	11	41	25	39	22	51	18	60	40	55

hoofddiagnose

oncologie	30	81	25	93	55	86	27	63	25	83	52	71
neurologie	0	0	0	0	0	0	1	2	0	0	1	1
hartfalen	2	5	0	0	2	3	7	16	3	10	10	14
COPD	0	0	2	7	2	3	2	5	0	0	2	3
overig	5	14	0	0	5	8	6	14	2	7	8	11

*1

waarvan in 2012 8 personen intramuraal
 waarvan in 2013 8 personen intramuraal

Meerjaarlijks overzicht								
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
aantal hulpuren	6257	8719	9365	9852	9220	11551	10.987	7.655
hulpuren per gast/ inzet	142	194	213	152	118	160	151	227
gasten/inzetten	44	45	44	65	78	72	73	64
vrijwilligers 31/12				80	76	78	88	90
hulpuren per vrijwilliger				123	121	148	125	85

Verkorte jaarrekening 2013.

Balans per 31 december 2013.

ACTIVA

Liquide middelen	€	20.778	
Verbouw	€	80.470	
Vorderingen op korte termijn	€	<u>9.992</u>	
Totaal activa			€ 111.240

PASSIVA

Eigen vermogen	€	34.456	
St. Vrienden VPTZ Zo Friesland	€	67.475	
Schulden op korte termijn	€	<u>9.309</u>	
Totaal passiva			€ 111.240

Exploitatier rekening 2013.

BATEN

Bijdragen ministerie van VWS	€	140.655	
Bijdragen gasten, giften en overige baten	€	<u>28.852</u>	
Totaal baten			€ 169.507

LASTEN

Coördinatiefunctie	€	73.144	
Huisvestingskosten en kantoorkosten	€	71.508	
Organisatiekosten	€	3.379	
Reiskosten	€	6.435	
Opleiding, training en publiciteit	€	<u>8.744</u>	
Totaal lasten			€ 163.210-

Exploitatieresultaat € **6.297**

DE STICHTING HOSPICE SMELNEHAVEN is eigenaar van het pand Het Zuid 20 en had per 31 december 2013 een eigen vermogen van € 35.320 en een onderhoudsfonds van € 31.096. De stichting is gelieerd aan de Stichting VPTZ Zuidoost Friesland en heeft als enige doelstelling het pand tegen kostendekkende huur ter beschikking te stellen voor het hospice.

VPTZ Zuidoost Friesland
Hospice "Smelnehaven"
Het Zuid 20
9203 TD Drachten

telefoon 0512-542227

fax 0512-542791

internet www.vptzzofriesland.nl

e-mail coordinator@vptzzofriesland.nl